

קניין תורה

יו"ל ע"י ועד מפעל התורה "תורתך שעשועי" דק"ק תולדות אהרן
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת קרח תשפ"ו

עמוד הש"ס לשבוע הבעל"ט: בבא בתרא קעב: - בבא בתרא קעה:

עיונים והארות בסדר לימוד ושינון 'עמוד היום'

לשלח השבת

השטן שעמד לו בדרך...

סיפור זה התרחש בברצלונה שבספרד, לפני מאות שנים. רבי יעקב הצדיק היה יושב והוגה בתורה הקדושה מבוקר ועד לילה, ולא עסק בדבר נוסף מעולם. זוגתו הצדיקה נטלה על שכמה את עול פרנסת הבית וניהולו, כדי שבעלה ר' יעקב המתמיד לא יתבטל מלימודו.

עבור דבר אחד בלבד היה מסכים ר' יעקב לסגור את הספר, לצאת מבית המדרש וללכת אפילו עד קצה העיר, והוא כדי להשכין שלום בין איש לרעהו ובין איש לאשתו. הוא היה מדבר בהתלהבות על גודל איסור המחלוקת ומעלת הוותרנות, האריך לתאר את צערו של אבינו שבשמים כשרואה את בניו מתקוטטים, ולא עזב את המקום עד שהפכו אויבים לאוהבים ורודפי מריבה לרודפי שלום. שמו נישא למרחוק כמי שמשכין שלום, וכמעט אין ריב ומחלוקת אשר רבי

הדעות דאורייתא

נערך ע"י הרד"ג ר' נתן גוטליב מו"צ בהוצעה החרדית ומרבני קהילתנו הק'

פולמוס: מצות 'שילוח הקן' כשאינ רוצה ליטול הביצים או אפרוחים

מי שנודמן לפניו קן ציפור, האם יש עליו חיוב מן התורה לקיים מצות שילוח הקן - לשלוח האם וליטול הביצים או האפרוחים.

או דילמא אין חוב לקיים המצוה ורק כשרוצה ליטול הביצים או אפרוחים או יהא חייב לשלח האם קודם שנוטל הביצים וכמפורש בפסוק (פ' תצא כב ז) 'שלח תשלח את האם, ואת הבנים תיקח לך'.

שילוח הקן כשאין צריך להבנים:

והנה בשו"ת חוות יאיר (סי' סז) נתערר על השאלה. וז"ל, נשאלתי: כי יקרא קן ציפור לפני איש, אם מחויב לשלח את האם, או רשאי לילך לדרכו, דלא אמרה רחמנא 'שלח תשלח' רק באם ירצה ליקח הבנים, עכ"ל.

והאריך שם לפלפל בענין זה, ולמעשה כתב לדייק מלשון הגמ' (חולין קלט:) יכול יחזור בהרים וגבעות כדי שימצא קן, תלמיד לומר 'כי יקרא', במאורע לפניו קן ע"ש, ומשמע שאין חייב לחזור בהרים וגבעות אחר קן ציפור, אבל אם נודמן לפניו קן ציפור, חייב לקיים המצוה.

ועוד הוסיף שעל פי הוזה"ק (תיקונים כג.) יש ענין גדול לעורר צער האם על בניה, כדי לעורר צער השכינה על בניה כלל ישראל כדי לקרב גאולתו, ולכן חייב לקיים המצוה, וכן משמע בשו"ת חכם צבי (סי' פג) א.¹ - והעתיקם הגאון רבי עקיבא איגר בהגהותיו (סי' רצב) ב.²

ובכ"כ הערוך השלחן (סי' רצב סעיף א) שיש לחוש לדעת החוות יאיר. ואם נודמן לפניו קן חייב לשלח האם א.³

שיטת החת"ס והנצי"ב במצות שילוח הקן:

ולעומת זה מצינו בשו"ת חת"ס (א"ח סי' ק) שהביא דברי החוות יאיר, והוכיח שאם אין רוצה ליטול הבנים, אין צריך לשלוח האם, שגדר המצוה: שרק אם רוצה ליטול הבנים, אזי מצוה לשלח את האם תחלה.

וכן ראיתי להנצי"ב בספרו מרומי שדה (חולין קלט:) שהוכיח דלא כדעת החוות יאיר, וכתב שכן המנהג פשוט שאין צריך לקיים שילוח הקן - כשאין רוצה ליטול הבנים. וכן מצאתי לרבו של החת"ס ה"ה בעל הפלאה בספרו המקנה (קידושין מא.) ג.⁴

שיטת החזו"א בשילוח הקן:

ובכ"כ החזו"א (י"ד סי' קעה סעיף ב) וז"ל, יש להוכיח דאם פגע בקן, ואינו רוצה לזכות בבנים, אינו חייב בשילוח וכו', דלא כחוות יאיר סי' סז, וחכם צבי סי' פג עכ"ל.

כמה גדולי הראשונים כדעת החת"ס והנצי"ב והחזו"א:

ולמעשה מצינו מפורש בכמה גדולי הראשונים כדעת החת"ס והנצי"ב והחזו"א שאם אין צריך להבנים, אין צריך לשלוח האם.

א. וכן משמע לשון הלבוש (סי' רצב סעיף א).

ב. וכן דעת האור שמח (ה"ל י"ט פ"ג ה"ח) ע"ש.

ג. ז"ל, הא למה זה דומה, לאבדתי שאינו מחויב לחזור אחר אבדתי איש, אבל כשעובר לפניו, כתיב לא תוכל להתעלם, והכי נמי כן הוא כי יקרא קן צפור וגו' יש עליך לאו דלא תקח האם על הבנים, יש עליך עשה שלח תשלח וגו' עכ"ל.

ד. ז"ל שם, מצות שחיטה, והפרשת תרומה, ושילוח הקן דאינו מצוה על השחיטה ועל הפרשת תרומה, אלא אם רוצה לאכול אסור בלא שחיטה ובלא הפרשה, וכן בשילוח הקן דאינו מצוה לשלוח, אלא אם רוצה ליקח הבנים עכ"ל.

סיום הני
תלתיא בבא
והתחלות
מסכת סנהדרין

ביום השני
פרשת חקת א'
דר"ח תמוז
תשפ"ו

בהיכל בית מדרשנו הגדול
בעיה"ק ירושלים ת"ו

סדר
הגילגת
התורה

שיטתו וסמכו כסמכת ה

כל הפרטים המלאים בעמודים הפנימיים ד-ה

במשך השנים המשפחה גדלה, לרבי יעקב נולדו ארבע בנות, והם חיו בעוני ובדלות גמורה. כאשר היה מציע לפחות 'עזרה' בעול הפרנסה, דחו בני הבית באמרם: "חס ושלום, וכי לי לא מגיע חלק בתורה? איזה פנים יהיה לי בעולם הבא אם יראו ששלחתי אותך לעבוד במקום ללמוד תורה?"

"ומה אעשה?", שאל רבי יעקב כשהוא משתתף בצער, "אולי בכל זאת אנסה למצוא מלאכה ששכר בצידה".

רבי יעקב הסכים, וכבר באותו היום יצא אל הדרך.

"הנני לומד תורה", השיב רבי יעקב, " אני זוכה ב"ה יומם ולילה לשבת על התורה ועל העבודה, ולהגות שעות רבות בתורה הקדושה, אמנם דא עקא עתה יש בביתי ארבע בנות בוגרות, ואין בידי אפילו פרוטה כדי להשיאן, ולכן חשבתי ללכת לעיירה הסמוכה כדי לבקש מיהודים נדיבים שיעזרו לי".

הזקן פתח את תרמילו המפואר, הוציא מתוכו קופסא קטנה ומתוכה הוציא יהלום, הוא הושיט את היהלום לתוך ידיו של רבי יעקב ואמר: "אבן זו שוה סכום רב. שוב לעירך ומסור אותה רק לאיש שבאמת מומחה ומבין באבנים יקרים כאלו, ותקבל עבורה סכום שאמור להספיק לך עבור הוצאות שידוכין, אירוסין, נישואין, וגם ישאר לך קצת לחיי היום יום".

שידוך מעולה נסגר בשעה טובה ומוצלחת, והחתונה נערכה ברוב פאר והדר. רבי יעקב חזר לתלמודו מתוך רגש של אושר ונחת.

וכן מפורש ברבינו בחיי (שם פ' כי תצא) "ח"ל, אינו חייב לחזור אחריה אלא כשיודמן לו, ועוד שאינו חייב בשילוח אלא כשהוא רוצה ליקח הבנים. עכ"ל⁽⁷⁾.

לדעת החת"ס אין לשלח את האם כשאין צריך להבנים:

שהוסיף החת"ס שאם אין צריך הבנים אין לשלוח האם מפני איסור צער בעלי חיים. והוסיף להטעים על פי דברי הרמב"ם (ע"ה תצא כב ו) המבאר טעם מצות שילוח הקן, שלא ליטול הבנים כנגד האם, כדי שלא להתרגל במדת אכזריות לצער האם שנוטלין בניה כנגדה.⁹

ואם כן כשאין צריך להבנים, אין לשלח את האם בהנם, כי בכך מרגיל עצמו במדת אכזריות לצער העופות חנם.^ט והוסיף שאף, שעל פי הזה"ק יש ענין לעורר יללה למעלה ולקירוב הגאולה, ונמצא שאין בזה משום צער בעלי חיים כיון שיש צורך לעשות כן, אבל אין לנו עסק בנסתרות, והנגלות לנו ולבנינו.^{טז} ^{טז}

אבל למעשה כבר נהגו להדר ולקיים מצות שילוח הקן אף כשאין לנו צורך להביצים או האפרוחים, וכן נהגו גדולי וחכמי ישראל.⁶

כיון שאנו חוששין לדעת החות יאיר והחכם צבי שיש חיוב לקיים המצוה בכל אופן אף כשאין צריך להבנים, וספק דאורייתא לחומרא, נמצא אין בזה חשש צער בעלי חיים.

והיה אפשר לומר אף לדעת החת"ס וסייעתו שאין המצוה לשלוח האם כשארין רוצה ליטול הבנים, מכל מקום אם רוצה ליטול הבנים כדי לקיים מצות שילוח הקן, או לזכות לשכר המצוה המפורש בפסוק 'למען ייטב לך והארכת ימים' אף שאין צריך הבנים כדי לאכלו, מ"מ מקיים המצוה בשילוח האם, שהרי מה לי אם רוצה הביצים או האפרוחים כדי לאכלו, או שרוצה הביצים לזכות לקיום המצוה, וכיון שמקיים המצוה, אין חשש משום צער בעלי חיים.⁽⁸⁷⁾

ו. ז"ל הרמב"ן שם, ללמד אותנו מדת הרחמנות ושלא נתאכזר, כי האכזריות תתפשט בנפש האדם עכ"ל, וכן החינוך במצוה (תקמ"ד) העתיק דברי הרמב"ן שם.

ז. ז"ל החת"ס, אם אינו צריך לבנים, לא מביעא דאיתו מחייב לשלח האם, אלא אכוריות נמי עבד, ובמקום שנלמדור שלא נתאכור, אדרבא נרגיל עצמנו באכוריות ולעצור בעלי חיים על מגן [חנם] לגרש האם מעל בניה וצער בעלי חיים דאורייתא עכ"ל.

ח. כתב שם בזה"ל, ידוע היכי דפליגי הנגלה עם הנסתר, אין לנו עסק בנסתרות והנגלות לנו ולבנינו.

ט. וכענין מצינו להחריף בספרו שיורי ברכה (רצ"ב ק"א ס"ב) וז"ל, ראיתי להרב המפורסם מהר"ר פנחס עניי לה"ה בשו"ת גבעות פנחס כ"י ח"א ס' ל"ג, דאם אינו רוצה ליטע הבנים אין עליו מצות שלוח הסו. וכתב דהמתחסד בזה לא טוב עשה בעמיו והיא מדת אכזריות.

ואנו בעוני כמעט שעברתי על דבריו לא מצאתי ראייה החלטית, ואמינא ולא מסתפינא דאשריו לוח שמקיים מצות עשה, ומה צורך יותר יש לאדם כי אם לקיים מצות בוראו עכ"ל.

י. וכ"כ בתשובות והנהגות (ח"ז סי' קמז) שלא נהגו לחוש לדברי החת"ס.

והנה בשירת משנה הלכות (ח"י ב ס' רכג) כתב שלא נהגו רבותינו ז"ל להדר אחר מצוה זו מפני דברי החת"ם ע"ש. אך בעינינו ראוי גדולי ישראל כן מהדרין לקיים מצוה זו.

יא. וכע"ז מצינו להחזירא בספרו שיוירי ברכה (סי' רצב ק"א סק"ב) וז"ל, ראיתי להרב המפורסם מהר"ר פנחס עניו ולח"ה בשרות גבעות פנחס כ"י ח"א סי' ל"ג. דאם אינו רוצה ליטע הכניס אין עליו מצות שלוח הכז. וכתב והמתחסד בזה לא טוב ששה בעימיו והיא מדת אכזריות.

כי אם לקיים מצות בורא עכ"ל.

[illegible]

שערים המצויינים בהלכה

נערך ע"י הר"ה ג' ר' נתן גוטליב מו"צ בהעדה החרדית ומרבני קהילתנו הק'

שו"ת למערכת

מי ברז שנתחמם מהשמש - האם מותר לרחוץ בו ידים בשבת:

שאלה: מי הברז אצלי בבית בימי הקיץ הלוהט מתחממין על ידי זריחת השמש כנגד הצינור המוביל מים לברז, ונתעורר השאלה האם מותר לרחוץ ידים בשבת במי הברז, כיון שאסור לרחוץ בשבת במים חמים שהוחמו בשבת.

תשובה: מים שהוחמו מערב שבת, אסור לרחוץ כל הגוף ומותר לרחוץ פניו וידי ורגליו, אבל מים שהוחמו ביום השבת, אסור אפילו רחיצת ידים.^א

ואם כן לכאורה נמצא כיון שהוחם המים בשבת על ידי שמש הלוהט, אסור לרחוץ בו הידים.

אבל למעשה יש לצדד להקל, כיון שנתחממו המים מאליהן ולא על ידי פעולת אדם.

וכן מצאתי בהגהות רבי עקיבא איגר (סי' שכח) שמשמע מדבריו שאם הוחם המים מאליהן, דינו כהוחם המים לפני השבת, ומותר לרחוץ הידים.

יש גם לצרף להקל, כיון שלא הוחם המים על ידי האור רק על ידי חום השמש, אינו חמור כל כך.

וכן מצאתי בתהלה לדוד (א"ק) שאם הוחם המים בשבת על ידי חום השמש, מותר לרחוץ בו ידי, וכדין הוחם המים מערב שבת.^ב

ריח טוב נודף מתבשיל איסור או תבשיל בשר בחלב האם מותר לכיין ליהנות מהריח:

שאלה: במוסדות יש עובד נכרי ולפעמים מבשל לצרכו בתוך חדרו הממוקם בתוך המוסד וריח תבשילו נודף ממנו, האם מותר לכיין ליהנות מריח התבשיל, או שיש לחוש שמבשל מאכלות אסורות, או בשר בחלב שאסור בהנאה.

תשובה: אם יש לחוש שמבשל בשר בחלב, לכאורה אסור לכיין להריח, כיון שאסור ליהנות ממנו.

ומצינו שנחלקו אחרונים בדין זה, דעת הפר"ח סי' קח (סק"א) שמותר להריח מתבשיל איסור הנאה שאינו עומד להריח, כיון שאין זה עיקר הנאתו, והפרי תואר שם (סק"ד) דוחה דבריו ומחמיר, וכן דעת הגר"א שם.^א

ולענין תבשיל איסורי אכילה, לכאורה לכל הדיעות מותר לכיין להריח, כיון שאינו אסור בהנאה.

אבל בבית"ה סי' רטו (סעיף ב', ד"ה המוסק) וסי' תמג (סעיף א', ד"ה אפילו) כתב שאין לכיין להריח מתבשיל איסור - אף שאינו מאיסורי הנאה, מפני החשש שמא כשיגיש ריחו הטוב יבוא לידי מכשול ואכלנו.^ב

ולכן נכון להחמיר שלא יכיון ליהנות מריח תבשילו, שמא מבשל בשר וחלב ואסור לדעת כמה אחרונים מצד איסור הנאה, או אפילו מבשל איסורי אכילה אסור לדעת הביה"ד שם מפני החשש שמא יבוא לאכלם.

טעו וגמרו גאל ישראל לפני הנץ החמה:

שאלה: אירע במנין המתפללין עם הנץ החמה

- א. כמו שכתב המג"א סי' שכח (סק"ה), והעתיקו להלכה במשני (סק"ה).
- ב. ז"ל התהלה לדוד שם, לכאורה מה שנתחמם מחום הקיץ או מחום האויר יותר דמי לחמי טבריא והחזיר הרחיצה.
- ג. והגם דחמי טבריה בבלי אסור (לא החזיר לרחוץ על ידי כלי), אפשר לומר כיון דהטעם הוא דבבלי אתי לאחלופי בחמי האור, ופשוטין מחום הקיץ והאור לא אתי לאחלופי, כיון שכל המימות כן עכ"ל.
- ד. ואף שדבריו מחורשים קצת לעשות גזירות שלא נמצא מפורש בחז"ל, אבל כן נמצא גם בספר הירוק (סי' תמג) שאם מבשלין בשר גבילה אסור לכיין ליהנות מריחו הטוב ע"ש.

שוב אל העיירה ולבקש את נדבת תושביה, הרי יש לנו עוד שלוש בנות לחתן, ואין סומכין על הנס, בפעם הקודם הקב"ה עשה לנו נס ופלא, ועכשיו תצטרך לעשות את ההשתדלות, ויתקיים וברכתך בכל אשר תעשה".

רבי יעקב יצא אל דרכו, תוך כדי שהוא חוזר בעל פה על מה שלמד, וגרס הרבה פרקי משניות, עד שמרוב שקידה ושינון אפילו לא הבחין באותו זקן החביב, היושב על הספסל ביער, אך מיד כשהרגיש בו הזקן, קרא אותו אליו ואמר לו: "רבי יעקב, אני מבין שאתה שוב נזקק... אני לא אתן לתורה להתבזות", תוך כדי שהוא מניח שוב בידיו יהלום נוצץ, אותו סיפור, כדאשתקד.

ולפלא הרב, גם בהגיע תור השלישית, כשרצו להשיא את הבת השלישית, שוב חזר על עצמו הסיפור הנפלא עם הזקן ביער, שהיה נראה כמי שעומד הכן בשבילו כל השנים, כדי לפגוש אותו פעם בשנה בהגיע עת נישואי הילדים...

משהגיע תור הבת הרביעית, הלך שוב רבי יעקב דרך היער, מתוך אמונה ובטחון. בלבו שינן וחזר על פרקי אמונה ובטחון, ובפיו חזר על משניות, נכנס עמוק יותר במעבה היער, ובינתיים הביט כה וכה, והפעם הזקן איננו, התיישב קצת על הספסל, בידעו שאין מעצור ביד ה' להושיע ברב או במעט, הקב"ה יכול לעזור לו בדרך זו או זו.

משהחל אור היום לרדת, חשב להמשיך בדרכו אל העיירה.

לפתע ראה מולו את הזקן, אך מראהו היה שונה מאוד, מבע פניו היה רע ואכזר... הזקן ניגש אליו וחשף שיניים חדות ומפחידות. במקום תרמיל הסוחרים המפואר, נתונה היתה בידו חרב חדה, והזקן הניף בה בלא הרף.

"האם באת להזיק לי או לתת לי יהלום? האם אתה הזקן הנחמד, שהיית שליחו של ה' יתברך לעזור לי, או אולי אתה שליחו של מלך השדים?", רבי יעקב הנסער והנפחד שאל שאלות רבות בבת אחת, תוך שהוא רועד כעלה נדף.

"אני הוא היצר הרע בעצמו, השטן, המלאך המוות..." קרא בקול. "וכי מה אתה חושב, שבחינים הענקתי לך ממון כה רב בשלושת הפעמים הקודמות? סיבה טובה היתה לי לכך... ואבאר לך סודן של דברים".

רבי יעקב ישב רועד מפחד, שטוף זיעה קרה, והאזין לקולו.

"לפני שנים ספורות, בעודי עסוק בעבודתי, לפתות ולהכשיל בני אדם בחטאים ועוונות, ניגש אלי אחד משלושי, וסיפר לי על עיירה קטנה ליד ברצלונה, ושם עשרות משפחות יהודיות יראי שמים ולומדי תורה, החיים ננחת ובשלוה, עובדים את הבורא בהתלהבות ובאהבה, מושלמים בדרכיהם גם בעניינים שבין אדם לחברו, אין אצלם מחלוקת, והם זהירים מאד באיסור לשה"ר ורכילות. ועלתה בי החימה, כיצד יתכן זה? מוכרח אני לרדת ולנסות להכשילם, הן עלי לבצע את מלאכתי בנאמנות.

חשבתי לנסות ולזרוע מחלוקת בעיירה, להצית מריבה ושנאת חינם בין אדם לחברו. אמנם אח"כ נחרדתי לדעת, שאתה יעקב המשכין שלום, יוצא לכיוון העיירה, כדי להתרים את תושביה עבור נישואי הבת. נבהלתי מזה, שאז אתה תוריד את כל עבודתי לטמיון. והייתי מוכרח להרחיקך משם בכל דרך, לכן 'קינאתי את כבוד התורה' ומנעתי ממך לבוא אל העיירה.

ואכן הצלחתי להביא את העיר אל פי פחת. היתה זו

כותיקין שלאחר שגמרו גאל ישראל ורצו להתחיל תפלת שמו"ע נתעורר אחד מן המתפללין שהשעון ממחר עשר מינוט לפני הזמן הנכון, ועדיין לא הגיע זמן הנץ החמה, ונתעורר השאלה מה עדיף: לסמוך גאולה לתפלה ולהתפלל קודם הנץ, או להמתין על הנץ אף שלא יסמוך גאולה לתפלה.

תשובה: על פי הדין אסור להתחיל להתחיל שמו"ע לפני הנץ החמה כמבואר בסי' פט (סעיף א').

אבל דעת הפר"ח שם שמותר להתחיל להתפלל קודם הנץ החמה, וכן דעת עטרת זקנים שם.

וכתב הביה"ד (ד"ה יצא) שהנהגין להתפלל לפני הנץ אפשר שאין למחות בידם ע"ש.

ואם כן לצורך סמיכת גאולה לתפלה, מסתבר שעדיף להתפלל קודם הנץ החמה.

אכל פת וטעה ובירך על המחיה:

שאלה: אכל לחמניה של המוציא, וחשב שהוא פת מזונות ובירך על המחיה.

תשובה: האליה רבה (סי' רסח סק"ה) כתב שאם אכל פת המוציא וטעה ובירך על המחיה, לא יצא. שצריך לברך ג' ברכות, ואין יוצא אף בדיעבד בברכה אחת. והעתיקו להלכה החיי אדם בנשמת אדם (כלל מו סק"א)^א, וכן פסק בשו"ת להורות נתן (ח"ב סי' יא).

ומכל מקום יש לומר שיצא בברכת על המחיה ברכה ראשונה של ברהמ"ז, ומשלים שאר הברכות, ומתחיל ברכה שניה נודה לך וכו'.

ודוקא כשנודע לו הטעות מיד אחר שבירך על המחיה ולא עשה הפסק והיסח הדעת ביניהם, אבל אם נודע לו לאחר זמן וכבר הסיק דעתו, יש לומר שחשיב הפסק, ואין מצטרף ברכה ראשונה לשאר הברכות, והלכך מתחיל שנית מתחילת ברכת המזון.

המטגן עיסה על המחבת איזה ברכה מברכין עליו:

שאלה: אצלי בבית טיגנו עיסה רגילה על מחבת, איזה ברכה יש לברך עליו.

תשובה: יש בענין זה כמה פרטים.

א. הניחו מעט שמן במחבת רק כדי שלא ידבק העיסה להמחבת, וכל שכן כשלא הניחו כלל שמן, נחשב לאפיה, ומברכין עליו ברכת המוציא, כדין פת גמור.^א

ב. הניחו שמן במחבת כדי להטעים העיסה, ולא רק מעט שמן שלא ידבק העיסה, דינו כטיגון. ונחלקו הראשונים האם דינו כפת ומברכין עליו המוציא, או שמברכין עליו ברכת מזונות.

ולהלכה נוהגין להקל לברך עליו מזונות, וירא שמים יחמיר על עצמו לאכלו בתוך הסעודה לחוש שמא ברכתו המוציא.^ב

ג. כל זה דוקא אם לש העיסה תחילה על דעת לטגנו

ה. וכן משמע בשער הציון סי' קסח (סק"ה) שכתב שאין יכול לפטור עצמו בברכה אחת וצריך לברך ג' ברכות.

ו. כמבואר בסי' קסח (סעיף ד').

ז. סי' קסח (סעיף ט), והנה אם מחלק העיסה לחתיכות קטנות - כל אחת פחות מכזית, כתב המשגיב (סק"ה) שבאופן זה, לכל הדיעות אין דינו כפת, ומברך עליו מזונות ועל המחיה. והטעם, שטיגון של חתיכה פחות מכזית, מבטל דין פת.

[ורש להציר שהמשגיב (סק"ה) כתב שיש ספק האם הטיגון מבטל דין פת. אבל אפשר ליישב שכיון שיש לצרף דעת האומרים שאף כשיש בחתיכה שיעור כזית אין דינו כפת כיון שטיגנו ולא נאפה, והלכך כשטיגון פחות מכזית, יש לצרף דעת האומרים שהטיגון מבטל דין פת ומברך עליו מזונות].

פתיחת התורה

דברים ערבים ונעימים, נכנסים אל הלב ומומפים מפיק מרגליות ויהלומים, משמח אלוהים וחי"ר המעמד פח"מ הרב הגאון ר' רפאל שטרנבו דומץ בביתר עילית, ור"מ ביישיבת 'נחלת התורה' ב

סעודתא לגמרה של תורה

אתקינו סעודת מצוה בחדוותא, אלפי המסיימים מסובים בהדרתא, לסעודת שלמה בשעתא, ערוכה היטב וכהלכתא בשעה 8:10 בדיוק

אגרת התורה

מכתב עוז חביון

לכבוד יומא טבא לרבנן, בסיום הני בבא תלתין, ע"י כל בני היכלא דכסיפין ששגורה ע"י ישיש החכמה, אורף ימים ותבונה, אדיר התורה, מרנא ורבנא

קקש"ת מרן פוסק הדור שליט"א

שיקרא ע"י הדומ"ץ הגרב"י היימליך שליט"א

אורת התורה

דברי חכמים בנועם ובנחת, אמרה קהלת אחת לאחת, בשפה ברורה בנעימה ומשובחת, שפתיו נוטפות מור בשפה קולחת

הנואם בחסד כ"ק אדמו"ר מלימנוב שליט"א

מעיר ברוקלין ארה"ב יצ"ו

סאי סביב שיניך וראי כלם נקבצו באו לך

מגיני התעוררות ותחנונים, ושירת בקשה לשוכן מעונים, שישפיעם הצלחה בלימודים ושימורים, לאורך ימים ושנים

והערב נא את דברי תורתך

דברי התורה הקדושה

דא"ח בדחילו ורחימו, שפתי צדיק עושה רשימו משא הסיום וההדרן ליומא טבא לרבנן

מאת כבוד קדושת אדונינו מורינא ורבינו שליט"א

משא קדושה נלהבה, בצוותא שיחת פרידה נשלבה

הדרן עלך ארבעין זמנין שינון התורה

אמירת הדרן

בהתרגשות גדולה, על סיום ארבעין זמנין מסכת 'בבא בתרא' כולה

על ידי אחד הש"ס איד"ו, מחכמי ורבי 'קנין ש"ס' הוה"ק

אשורר שירה לכבוד התורה

ביחד עם פרקי שירה, ברגש ובלב עמוק התאזרה, לכבודה ושמחתה של תורה על מקהלת 'מלכות' המ' ביחד עם מיטב הנגן המפורסם משה שטעקל

ישירו שירת חסידים, פרק בשייר יודעים, ניגוני תורה נחמדים, שהחיינו וקיימנו לעת דוידים, אורה ושמחה ליהודים על ידי הרב משה מרדכי (מונה) רוזנבלום הי"ו ותזמורתו המורחבת

שישו בשמחת התורה

ריקודי עוז וכרכורי שמחת התורה

בשבח והודיה לקל גדול ונורא, שהחיינו וקיימנו והגענו ללילה הזה, שכולה אורה ושמחה

סיום הני
תלתא בבא
ורחתלות
מסכת סנהדרין

בסדר הש"ס 'עמוד
הז'ס' מחזור ב'

סדר
ביום השני
פרשת חקת א'
דר"ח תמוז
תשפ"ו

בהיכל בית מדרשנו הגדול
בעיה"ק ירושלים ת"ו

חגיגת
התורה

שיש ושמח בשמחת התורה

ברכת
התורה

גל יומא טבא, לעדת הקודש מי מנה,
כוד חתני התורה, אשר לראשם עטרה

מת הגאון הצדיק
הגרי"מ שכנר
שליט"א

שיופיע בהדרתא,
לחגיגה קדושה

ונתן לנו
את תורתנו

רגל השמחה הגדולה, בסיום הני תלתא בבא,
יעניק מתנה קדושה, הספר החדשה
מאת כ"ק אדמו"ר שליט"א

'דרך עדותיך' ח"ב

ספר יחולק אי"ה בסיום החגיגה הקדושה, מיד
אחר 'ברכת פרידה', אחרי ש"ק רבינו שליט"א,
יעניק על הספרים ברכתו הטהורה

ל ידי
שושנה

מלאכה קשה ומפרכת, אך לבסוף הצלחתי. טיפין טיפין זרעתי פירוד לבבות בין תלמידי חכמים, בין לומדים לרבותיהם, בין אחים ובין אחיות, ואפילו תינוקות במטתם לא חדלו לריב. וויכוחים קלים של מה בכך הפכו למריבות גדולות ומחלוקות גדולות.

בפעמים הבאות שביקשת לבוא לשם, כבר צלחה בידי המלאכה, אך עדיין לא הושלמה. עדיין חששתי שתוכל בכוחך להחזיר למוטב. ולכן החלטתי להקל מעליך את עול נישואי הבנות, ואע"פ שהדבר יסייע לך בלימוד התורה, ובלבד שלא תכנס לעיירה ותפריע להתעצמות המחלוקת.

אבל עתה כבר אני חושש. אתה יכול ללכת לשם...! יהודי העיירה הקטנה כבר מפורדים ומסוכסכים... מעולם לא היתה לי הצלחה כה גדולה בשנים כה מועטות. לך נא לשם ותראה בעצמך...!!

זמן רב ישב רבי יעקב מבולבל, כשהוא נרעש ונפחד על המחזה הנוראה ועל מה שמע עתה דברים נוראים על מצב אותה עיירה, והחל לחשוב מחשבות האם לשוב עתה לביתו בחוסר מעש, או ללכת אל העיירה ולראות מה נעשה בה.

לבסוף החליט ללכת אל העיירה.

הוא הגיע אל העיירה, וראה אכן שבווערת שם אש המחלוקת, כל אחד דיבר סרה בזולתו, ומתח המחלוקת היה גדול מאד, ה"י. רבי יעקב החליט שלא לוותר. הוא ביקש לכנס את כל בני העיירה, דבר שהיוותה עבורו עבודה לא קלה, היו כאלו שהסכימו לבוא, רק בתנאי שתושבים אחרים לא ישתתפו כדי שלא להיות עמם תחת קורת גג אחד... אך רבי יעקב לא הרים ידיו, כיתת את רגליו מבית לבית, ולאחר מאמצים רבים הצליח לכנסם.

בבית הכנסת הגדולה היתה המולה רבה. ההזדמנות שכל יהודי העיירה נוכחים במקום אחד נתנה לבעלי מחלוקת מקום לגבות את חובם, והם החלו להטיח דברים איש ברהעו...

ואז עלה רבי יעקב אל מדרגות ארון הקודש והחל זועק מקירות לבו: "אחים יקרים! דעו שאתם שווים הון תועפות, סכומים עצומים של כסף... יהלומים יקרים מאד מאד!"

השתררה שתיקה של רגע, אותה ניצל להמשך דבריו. ואז הוא סיפר להם את סיפורו של השטן, שחוהו על בשרו, וכמה היה מוכן לשלם לו כדי שלא יבוא לשם ויפריע לשטן בעבודתו...

סיפורו של רבי יעקב השאיר רושם עצום, ולבסוף הצליח בעז"ה להשכיך שלום בר קיימא בין איש לרעהו, בין אשה לרעותה, ובין ילד לחבירו.

תוך זמן קצר חזרו השלום והרעות בעיירה, והתחזק יותר עוד אפילו ממה שהיה מקודם, בטרם התחיל השטן את מלאכתו.

התושבים הודו מקרב לבם לרבי יעקב, שהוריד האבנים הגדולים מלבם, שבתחלה נראה כאבן, ולאחר שהורדו נראים כשערה קטנה, וכל אחד מהם תרם לו סכום עבור הוצאות הנישואין של הבת הרביעית. והסכום הכולל שקיבץ שם היה לא פחות מאשר קיבל מהשטן, והשאר הספיק לו לחיות לזמן רב...

ברכת מזל טוב

לידינו הנכבד והנעלה מוכזה הרבים ומרביץ תורה הרה"ג ר' אליעזר משה היילפרין שליט"א מחשובי עורכי גליוניו המעטירה לזיכוי רבבות בני ישראל לרגל שמחתו בנישואי בתו למז"ט יה"ר שהזיווג יעלה יפה לתפארת המשפחה הנכבדה בברכת: המערכת

במחבת. אבל לש העיסה על דעת לאפותו, ואחר הלישה נמלך לטגנו במחבת, דינו כספק גמור. ולכן אם אכל שיעור כדי שביעה, כיון שהוא ספק דאורייתא, מברך עליו ברהמ"ז^ט, אבל תחלה מברך עליו ברכת מזונות שלא החמירו להחשיבו כפת רק לענין בהמ"ז^ט.

כתב בירור הלכה או ליבון הסוגיא וכדו' ואח"כ נתחרט על זה האם מותר למחקר:

שאלה: הכותב חידושי תורה ואח"כ נמלך שאין זה נכון, או שיש להקשות עליהם וכדו', האם מותר למחקר.

תשובה: אסור למחקר דברי תורה, אבל כשיש תועלת למחקר מותר, ודוקא כשאין בהם שמות הקדושים או פסוקי תנ"ך^י.

ואף שמותר למחקר, אבל אסור לורקן באשפה או שאר מקום מגונה, אף כשלדעתו אינם נכונים, שאסור לבזות דברי תורה.

כשרצו לברך ז' ברכות שקע השמש:

שאלה: שבע ברכות האחרון נערך לקראת סוף יום השביעי, ומתחלה רצו לברך שבע ברכות לפני השקיעה, אבל בסוף היה איחור וכשרצו להתחיל לברך ז' ברכות, כבר שקעה חמה, האם יש עדיין היתר לברך.

תשובה: נחלקו הדעות בענין סעודת שבע ברכות שנערך בסוף יום שביעי, האם מותר לברך הברכות גם אחר כניסת ליל השמיני^א. ולמעשה נודהין להחמיר.

אבל לענין בין השמשות, אפשר להקל לברך, שהרי

ח. כי"כ המג"א (שם סק"ל), והעתיקו להלכה במשנ"ב (סק"ע). אבל אם חילק העיסה לחתיכות קטנות פחות מכות מברך עליו על המחיה כמבואר לעיל שבאופן זה לכל הדעות ברכו. מזונות.

ט. והקטן שאכל כדי שביעה שחיבו לברך בהמ"ז רק מדרבנן לכאורה מברך על המחיה, וגם נשים שאכלו כדי שביעה יש לצוד שמברכין על המחיה כיון שיש ספק האם חייבם לברך בהמ"ז מן התורה וכן משמע במשנ"ב סי' קפו (סק"ג) שכתב לענין אשה שיש לה ספק אם בירכה בהמ"ז אין צריכה לברך מספק.

י. הגרי"ח ונפעלד בשרית שלמת חיים (י"ד סי' קמ) שנאל אם מותר לשרוף דברי תורה לתועלת, והשיב הגרי"ח, ח"ל, תורה שבע"פ שלא ניתנה לכתוב כי אם משום עת לעשות, והכותב עצמו רואה שאין בו צורך, וחושה לבליז זמן למי שיגיע לידו, ומשום זה שורפם, כנראה שאין בו דררא דאיסורא אם אין בהם שמות ופסוקים וכדומה ע"כ.

יא. בשרית גינת ורדים (כלל א' סי' כח) כתב שאין יכולין לברך ז' ברכות בליל שמיני, והר"ד בשערי תשובה (סי' קמח סק"ח), וכן הביאו שם החיד"א בברכי יוסף (סק"ד).

מכתב למערכת:

בס"ד יום ג' קר"ח (בא"י) כ"ג סיון תשפ"ו

לכבוד מערכת העלון התורני "קנין תורה" דק"ק תולדות אהרן

אני נמצא כעת במדינת ארגנטינה, במפעל השחיטה סוויפט שבעיירת וונאדו טוארטו, עם צוות השוברים של הבד"ץ העדה החרדית.

לכד ממשרתי בפעל כמשניח, יש לי את הזכות לעבוד במטבח לדאוג למאכלים משובחים ולכשרות המאכלים, ולהשיב את פיות הצוות שיחיו שהם תלמידי חכמים חשובים כל אחד בשמו הטוב יבורך.

העלון החשוב שלכם מגיע לכאן כל שבוע מיוזמתו של הרה"ח ר' משה סימון שליט"א שדואג להרוות צמאוננו לכל שבת ושבת ונקרא בשקיקה ע"י כל הציבור, וע"ז תבורכו מן השמים.

ועל של עתה באתי בעלון של פרשת שלח (בא"י) במדור "שערים המצויינים בהלכה - שו"ת למערכת", שנערך ע"י הגאון רבי נתן גוטליב שליט"א מו"ץ עדדתינו ומחבר ספרים רבים בכל מקצועות התורה, ראיתי שכתב תשובה ח"ל: "פלפל מבושל מסתבר שיש לברך עליו ברכת שהכל כיון שנאכל בדרך כלל חי בסלט ירקות, וגם אין טעמו טוב ומושבח כל כך כשהוא מבושל". עכ"ל.

אני מתיימר לחוות דעה בהלכה, אפילו לא כתלמיד הדין לפני רבו, אלא כמי שעוסק במקצוע הבישול והאפייה, מנסיוני נראה לי שהפלפל נאכל מבושל לא פחות מאשר נאכל חי, ואולי אף יותר, בכל מיני

יש לצרף שבין השמשות הוא ספק יום, ועוד שלדעת רבי יוסי ביה"ש שלנו הוא ודאי יום, והעיקר להלכה כדעת ר' יוסי^ב, וגם יש לצרף שיטת ר"ת שעדיין ודאי יום עד כשעה אחר השקיעה.

ויש גם עוד צירוף רביעי שיש אומרים שמתחילין למנות ז' ימים מסעודת הנישואין ולא מומן שאמרו שבע ברכות בחופה^ג, ונמצא שעדיין לא עבר יום השביעי^ד.

להתיר קבלת שבת על ידי שלשה:

שאלה: קיבלתי שבת מוקדם ואח"כ נזכרתי שיש לי לעשות מלאכה דחוק האם אפשר לבטל הקבלה.

תשובה: בדברי הלבוש סי' רסג (סעיף יז) מבואר שקבלת שבת מוקדם יש לו דין נדר ואפשר להתירו בשלשה כשאר נדר, והעתיקו הפמ"ג (מש"י סק"ג), והחת"ס בהגהותיו סוף הסימן.

והערוך השלחן (סעיף כח) כתב שאין לסמוך על דבריו, ואין מועיל התרה ע"ש, וכן נוטה יותר משמעות הפוסקים, ולכן אין להקל רק במקום צורך גדול.

להצניע דברי חול בסוף הספר:

שאלה: האם מותר להצניע דברי חולין בסוף הספר אחר דף האחרון.

תשובה: הכיסוי של הספר דינו כתשמישי קדושה שמשמש להספר שהוא גוף הקדושה, ואסור לעשות תשמיש חול בתשמישי קדושה^א, ולכן אין להניח שם דברי חול. וכל שכן שאין להניח בתוך הספר עצמו דברי חול, וכמו שכבר הוזכר על זה בספר חסידים (סי' תתצט).

יב. בשער הציון סי' רלג (סק"א) כתב שבשעת הדחק סומכין על ר' יוסי, אבל בשער הציון סי' תצח (סק"ה) כתב שהלכה כר' יוסי רק שחוששין לכתחלה על ביה"ש דר' יהודה ע"ש.

יג. הפתחי תשובה סי' סב (סק"ה) הביא כן בשם שו"ת נוסף יחזקאל סי' ע"ש.

יד. וכן בקובץ מבית לוי (ח"ט עמ' מא) הביא הוראתו שאפשר לברך בבין השמשות.

טו. כמבואר בס"י קנד (סעיף ח).

שאלות ניתן לשאול בכל מכמני ההלכה במערכת 'קול התורה':

מס' 02-3-722-700 ואח"כ *

כמו"כ ניתן להתקשר להעורך הגאון המו"צ שליט"א: 05331-21-571

תבשילים, ואצלינו אף הנאכל בכבוש עובר תהליך ביטול לפני זה והוא נמכר לרוב כשימורים כחתיכות או כרצועות, וגם פה במטבח בארגנטינה אני משתמש בפלפלים להרבה מיני תבשילים ורוב הפלפלים אצלנו נאכל כשהוא מבושל. ומידעתי, הרבה אנשים אינם אוהבים פלפל חי בסלט או בכלל ואולכים אותם רק מבושל ועולה על שולחן מלכים.

וכאמור אני מחווה דעה בהלכה ח"ו, אלא מה שנראה לי מנסיוני במקצוע.

והנני להודות לכם על עלונכם המפואר שמאיר עינינו כל שבת פה במחקרים, ויהי' שתוכו להפיץ ולהרבות תורה בכל קצווי תבל, עד ביאת ינון, בב"א.

כה דברי עבד לעבדי ה' צבי אריה וויסיהו פה וונאדו טוארטו - ארגנטינה

תשובת הרה"ג שליט"א:

פלפל מבושל בעצמו נגרע טעמו הטוב וגם אין הדרך לאכלו כך, אבל אם מטגנים אותו, או אפילו מבשלים בתוספות תבלינים וכדו' נעשה טעמו מושבח וברכתו בפה"א, ובאורז ממולא בפלפל בדרך כלל אין טעמו מושבח כל כך, שמניחים האורז בתוך הפלפל ליופי, או להחזיקו, או להטעים האורז הממולא בתוכו, ולכן כתבנו שיש לברך עליו ברכת שהכל, ויש להוסיף שבכל אופן אין לברך עליו רק כשמפרידו מן האורז, שבלא"ה חשיב כטפל ופטור מברכה.

מבי מדרשא

בירורי הלכה שנתלבנו בשיעוריו של הגאון ר' ברוך יהודה היימליך שליט"א מר"צ בהעדה החרדית ומרבני קהילתנו הק'

בריל"ן שנשמש ממנו 'ידית' או 'זכוכית' - בשבת, האם מותר לטלטלו?

שאלה: בריל"ן (כתי עיניים, משקפיים) שנתפרק ממנו אחת הזכוכיות (עדרות) או אחת הידיות, האם מותר לטלטל הבריל"ן והזכוכיות או הידית שנתפרקו?

• ההלכה •

- א. כלי שנתפרק בשבת אסור בטלטול, מחשש שמא יבא לתקנו ויעבור על איסור תורה, והאיסור הוא לא רק על השתמשות עם הכלי, אלא הכלי הוא מוקצה כמו אבנים, שאסורים בטלטול לגמרי.
- ב. אפילו אם אפשר להשתמש בכלי מבלי לתקנו, כגון ספסל שנשבר רגליו ואפשר לסמכו על ספסל אחר, אסור חז"ל לטלטלו, כיון שהוא שימוש הוא ע"י הדחק ואינו דרך שימוש הרגיל.
- ג. לכן בתי עינים שנתפרקה ממנו הידית, אע"ג דאפשר להשתמש בהם ככה בדוחק בלי הידית, וכן כשנפלה ממנו זכוכית אחת, ורוצה להשתמש בהם, עם זכוכית אחר אסור בטלטול.
- ד. בריל"ן ישנים שכבר נתרצה המסגרת, ואין יכולת להדק הזכוכית בחוזק, אפילו אסור לתקנו בשבת (כיון שאינו רפוי), מ"מ אין כאן איסור טלטול, כיון שתיוקנו אסור רק מדרבנן.
- ה. בכל אופן שהבריל"ן עדיין בידו מותר לטלטלו, וכן מותר להכניסו לתוך כיסו שבבגדו, ולהביאו לתוך ביתו (במקום שיש עירוב).
- ו. כלי שראוי להשתמש בשופי בלי תיקון כלל, כגון כלי שיש לו כיסוי שנתפרק, מותר להשתמש בהכלי עצמו, וכן בריל"ן שהבורג הוא רפוי והבריל"ן עדיין ראוי לשימוש, מותר ללבושו ולא חיישינן שמא יתקנו.

• בירור הלכה •

גזירה שמא יתקע:

כתב בשו"ע (סימן שי"ח סעיף ט"ז): "כירה שנשמטה אפילו אחת מירכותיה, אסור לטלטלה". - ומקורו מדברי הגמרא (שבת דף ק"ח ע"ב) "כירה שנשמטה אחת מירכותיה מותר לטלטלה וכו', רב אמר אפילו [נשמטה] חד נמי אסור, גזירה שמא יתקע". ויבוא לתקנו ויעבור על איסור תורה (מלאכת מכה בפטיש או משום בונה, בדנין גמור שייך גם בכלים, מ"ב ס"ק ס"ח).

אסור בטלטול:

וביון שגורו חז"ל לאסור הטלטול כירה שהתפרקה, אפילו שלא כדי להשתמש בה, ודינו כאבנים ושאר מוקצה גמור, שאסור לטלטל אפילו לצורך גופם ומקומם, (כ"כ האחרונים, וכ"כ בב"ל ד"ה דאסור לטלטל).
[אמנם בשו"ע הרב (סימן שי"ח סעיף מ"ז) כתב בזה"ל: "אסור

לטלטלה לצורך גופה", ומשמע שלצורך מקומה מותר לטלטלה, ודבריו מיוחדים ובמקור"א (סימן רע"ט סעיף ו') החמיר גם בטלטול לצורך מקומה, ועיין בספר תהילה לדוד (ס"ק כ"ב)].

ספסל שנשמש רגלה:

והרמ"א (שם) מוסיף: "וכן ספסל ארוך שנשמטה אחת מרגליה כל שכן שתיים, דאסור לטלטלה ולהניחה על ספסל אחרת ולישב עליה, אפילו נשבר מבעוד יום, אלא א"כ ישב עליה כן פעם אחת קודם השבת" עכ"ל.

וכ"כ המחבר להלן (שריע סימן שי"ג סעיף ח'): "ספסל שנשמש אחד מרגליו, אסור להחזירו למקומו, ולהניח אותו צד השמט על ספסל אחר, יש מי שמחמיר לאסור" עכ"ל.

אפילו אם יכול להשתמש בו כך:

וחידוש זה שכתבו הרמ"א והשו"ע לאסור הטלטול בספסל שנשמש רגלה כדן כירה, מקורו בדברי התרומה

הדשן (סימן ע"א) - ושם בתרומת הדשן כתב: "אמנם היה נראה לחלק [בין ספסל לבין כירה], דהתם לא מצי להושיבה בלא הירך שנפלה, ולכן גזרינן. אבל כאן אפשר להניח על ספסל אחר, ולא גזרינן דלמא יתקע. אך מדמחלק בתחילה התם [בכירה] בין אחת לשתיים, משמע נמי דאחת אכתי חזי על ידי סמיכה, ואפ"ה מסקינן לאיסור, והמחמיר תבא עליו ברכה, וכן ראוי הוא להחמיר, הנלע"ד כתבתי", עכ"ל.

בריל"ן שהתפרקו:

ונמצא דאיסור טלטול כלי שהתפרק בשבת, הוא אפילו יכול להשתמש בו כמות שהוא, וא"כ הוא הדין בריל"ן שנשמש ממנו זכוכית אחת או ידית אחת, אפילו שאפשר להשתמש בהם על ידי הדחק בלא תיקון כלל, כגון שילבשו עם ידית אחת, או שישמש באותה הזכוכית שנשארה, מ"מ אסור בטלטול כדן מוקצה, מטעם שמא יבוא לתקנו, ויעבור על איסור תורה.

כשאפשר להשתמש בו ע"י הדחק:

ואע"פ שיש מקום לחלק, שדווקא בספסל שמחמירים בו אע"פ שאפשר להשתמש בלא תיקון ולסמכו על דבר אחר, כיון בלעצמו בלא סיוע של דבר אחר אינו ראוי לכלום, לכן גזרו בו שמא יבוא לתקנו, אבל דבר שיכולים להשתמש בו בלא תיקון ובלי סיוע של דבר אחר אולי לא גזרו כלל.

אמנם גדולי האחרונים סוברים שאין מסתבר לחלק בהכי, (עיין בספר שלמי יהודה פרק ד' הערה כ"ז), וכן בשו"ת קנה בשם (חלק א' סימן י"ט) הביא ראייה מדברי הערוך (ערך כר) ורבינו חננאל (שבת דף ק"ח ע"ב) שפירשו הסוגיא של כירה שנשמטה 'אחת' מירכותיה, שעדיין כלי היא שיכולה לעמוד בשלוש ירכותיה הנשארות, ומ"מ אסור, וא"כ הכי נמי בענייננו יש לאסור טלטול הבריל"ן.

זכוכית רפויה:

מ"מ אם הזכוכית כבר היה רפוי מקודם, כגון שהתרחב המסגרת של הבריל"ן ובגלל זה נפל ממנו הזכוכית, או שהשתפשף הבורג המחזיק את הזכוכית וא"א להדקו שוב

ונתנו לנו את תורתנו
לרגל השמחה הגדולה, בסיים הני תולדות בנא
יענק מחנה קדושה
שיצא לאור ע"י מועדון 'לחמון דעות'

הספר החדשה מאת כ"ק אדמו"ר שליט"א
דרך עדותך ח"ב

אין י"ע ס"ה ס"ב חלק

י"ס"ה נעים טרלט, וס"ה י"ס"ה י"ס"ה

הספר יחולק א"ה בסיים החגיגה הקדושה, מיד אחר 'ברכת פריה' אחרי שיק' רבני שליט"א, יענק על הספרים ברכות הטהורה

ברוך הבא בשם ה'

בכבוד ויקר העזרה ובחדרת הכבוד, אנו מקבלים את פניו של אדמו"ר הדגל והנכבד, הנאמן המופת פה מפיט מרגנית דברי חכמים בנשום ונבחרת, אדמו"ר קהלת אמת לאת בשפה ברורה בנשימה ונשיבות

הנאמן בחסד ענין
כ"ק אדמו"ר מלימודי שליט"א

מעיר ברוקלין ארה"ב יצ"ו

לרגל בואו ארצה
לחגיגת סיום הני 'תולדות בנא' והתחלת מסכת 'טעמיה' בסדר 'עמוד היום' - מחזור שני לשאת מדבריו הנעימים והוצאים מן הלב

ברכותיו שיתקדש שם שמים על ידו, ודבריו ייבטו אל הלב להדליק את שלובת אש הטהרה, וזאת כל התבואה האמוראים עמוד לו ולדורו, ובמחנה ניהל כבר כזאת משיח צדקת במחנה נישית ומלכות בראשית. אמן.

המבנים במחנה
ועד מפעל העזרה
ועד תורתך שישועי

(וצריך להחליפו).

באופנים אלו, כיון שגם אם יחזירו אינו יכול להחזירו היטב ולהדקו כראוי, אלא יהיה רפוי קצת, אפילו נאמר שיש איסור דרבנן להחזירו בשבת, דבר שמהדק קצת יש על זה איסור בונה מדרבנן (ורק רפוי ממש מותר), מ"מ אין לאסור בטלטול משום יתקע, כיון שעל איסור דרבנן, לא גזרו שמו יתקע.

משמש היטב בלי תיקון:

וכן דבר שנשבר ועדיין יכולים להשתמש בו היטב, אף שחסר קצת בשלימות השתמשות, דעת הפוסקים דלא גזרו בזה שמו יתקע, כיון כלי שהדלת התפרקה, שאפשר להשתמש בכלי גם בלי הדלת, או בגד שנפל ממנו כפתור, שאפשר להשתמש בגד היטב גם בלי הכפתור, בזה אין חשש של שמו יתקע.

(אע"פ שיש לדחות הראיה מדין היתר טלטול דלת, וכן ממה שהפוסקים התירו טלטול כפתור, ויש סברות אחרות להיתר, ואכ"מ להאריך, מ"מ כן הוא דעת האחרונים לדינא).

התרופה הבורג:

ולפי"ז יש להוסיף שבריל"ן שהבורג הוא רפוי ועומד להישמש, אמנם בינתיים יכולים להשתמש בו כרגיל, אפילו הבורג לא השתפסף ואפשר להדקו, אין בזה חשש שמו יתקע, כיון דעכשיו יכולים להשתמש בו היטב, אין זה בכלל גזרת חז"ל. [ואולי יש מקום לבעל נפש להחמיר שלא יגיע לידי חשש איסור, מ"מ מעיקרא דדינא אין כאן חשש].

דין הרגל שנשמש:

והנה נחלקו גדולי הפוסקים, אם איסור טלטול הוא רק על עיקר הכלי, כיון טלטול הכירה או הספסל עצמו שנשמש ממנה הרגל, אבל על הרגל שנשמש לא גזרו, כיון שהוא רק טפל אל הכלי, או גזרו שמו יתקע על כל חלקי הכלי.

ויש הרבה ראיות לכאן ולכאן, ובכר כתבו הפוסקים שהראיות אינן מוכרחות, מ"מ כיון שיש מתירים לטלטל החלק שנשמש, לכן המקיל יש על מי לסמוך.

אגב אביהם:

[ואע"פ שאותם החלקים אינם ראויים לשימוש, מ"מ אם עיקר הכלי עדיין ראוי להשתמש בו כמו שהוא עכשיו, נשאר תורת כלי גם על שאר חלקי הכלי (אגב אביהם), משום שעומד לתקן אחר השבת, כמ"ש בשו"ע (סימן ש"ח סעיף ח'), ויש סוברים

שאפילו אם גם עיקר הכלי אינו ראוי לשימוש, עדיין תורת כלי עליו (כמשנית במאמר שנדפס בגליון לפרשת תור"מ תשפ"ז, עיי"ש).

דין הזכוכית שנפלה:

נמצא לפי דעת המתירים לטלטל החלק שנשמש, והא מותר לטלטל ידית שנתפרק מבריל"ן, אך הבריל"ן עצמו יהא אסור בטלטול.

וכמו כן כשנפלה זכוכית אחת מבריל"ן, הבריל"ן עצמו הם מוקצה ואסורים בטלטול, אמנם הזכוכית שנפלה אינה מוקצה, ואולי יש לומר דהזכוכית עצמו הוא כעין גוף הכלי שאפשר להשתמש בו בפני עצמו, ואסור לטלטלו, וצ"ע.

לטלטול במקום מוצנע:

אמנם בשעה שנשברו הבריל"ן כל זמן שהוא עדיין בידיו, מותר לטלטלו ואינו צריך להניחו מיד, (כ"כ בבב"ל ד"ה דאסור לטלטלה), וא"כ יכול לטלטלו עד כדי שיצניעו, [וכן מפורש בשו"ע לעיל (סעיף ג')] לגבי כלי שמלאכתו לאיסור, שאם נטלו בידו יכול להניחו באיזה מקום שירצה, ושם נחלקו האחרונים מה הדין במוקצה גמור].

מצא מוקצה בכיס הבגד:

והנה המוצא מוקצה בכיס של בגדו בשבת, אם ניער את המוקצה מן הכיס אין הבגד נאסר בטלטול מחמת בסיס, כיון שבוודאי לא הייתה דעתו שיהא המוקצה מונח שם בשבת, ונחשב ששכחו שם. אך כל זמן שהמוקצה עדיין מונח בכיס, י"א שבכל אופן אסור לטלטל את הבגד, וצריך לנער את המוקצה משם (מ"א בשם הרמב"ם).

אמנם דעת רוב הפוסקים שיש לחלק שאם המוקצה שבכיס מונח על עיקר הבגד, צריך לנער המוקצה ואסור לטלטלו, אבל אם המוקצה שבכיס אינו מונח על עיקר הבגד, אין צריך לנער כלל, (דעת הרמ"א ונרי"ב, סימן ש"ח סעיף ז', ועיי"ש בגדר חשש שמו יתקע ויצא).

מונח על עיקר הבגד:

וגדר 'אינו מונח על עיקר הבגד', כתבו הפוסקים (סימן ש"י מ"א ס"ק ז', מ"ב ס"ק ל'): "דהכיס אינו תפור לארכו בבגד אלא פיו לבד תפור והוא כולו תלוי (כמו כיס על בגד עליו) [ב"י], דאם היה הכיס כולו תפור בבגד (כמו כיס של כתנת), אמרינן דכל הבגד נעשה בסיס", עכ"ל.

להניחו לתוך כיס הבגד:

ולפי"ז נראה שאם נתפרק הבריל"ן בשבת והוא עדיין בידו, שמותר להניחו לתוך כיס הבגד, בכיסים שאינם מעיקר הבגד, ע"פ דעת הרמ"א (סימן ש"י סעיף ז') ורוב הפוסקים, [ואף שהמ"ב הביא (ס"ק כ"ט ובס"ק ל') שיש גם דעת המחמירים הנ"ל, אמנם בשעה"צ (ס"ק כ"ז) הביא דברי רעק"א בשם הראשונים דסבירא להו דאי"צ לנער, ובפשטות משמע שכן נוקט להלכה].

טלטול בגופו:

וגם לשית המחמירים שצריך לנער המוקצה, י"ל דהיכא שהוא כבר נמצא בידו, יש להתיר להכניסו לכיס שנחשב כמו שממשיך להיות 'עודה בידו', ובמה שנתנו לכיסו אינו מוסיף בחומרת הטלטול, אלא אדרבה מוריד מחומרת הטלטול, שעד עתה החזיקו בידו ממש, ועכשיו מטלטלו טלטול בגופו (וכ"ז במקום שיש עירוב, שאין חשש הוצאה).

עדיין נמצא בידו:

עוד יש לצרף לזה מ"ש בבב"ל (סימן רס"ז סעיף י"ב, ד"ה יכול) דכ"ס הנמצא עליו בשבת שיש בו מעות ואין הכיס בסיס להמעות, מותר לטלטל הכיס בעודו עליו, וגם לדעת המחמירים במקום חשש פסידא יתכן דלכו"ע מותר, וגם כאן הרי המוקצה עודו בידו.

[ואע"פ שיש לומר דמה שמניחו לתוך כיסו, הרי זה כמו טלטול בתחילה, וכמו ש"א דאסור להעבירו מידו אחת להשני (ספר תוספות שבת בהקדמה לסימן ש"ח), אמנם גם בזה יש מתירים, (עיי' הגהות חכמת שלמה לסימן ש"ח סעיף ג'), וגם יש מתירים אפילו ליתנו לחבירו, (עיי' במ"ב סימן ש"י ס"ק ט"ו) לגבי ברית מילה (אע"פ שיש לומר מילה שאין), אמנם בענייננו עדיף יותר, דמוריד מחומרת הטלטול, כמשנית לעיל].

כיס המלוכש על האדם:

[ויש להוסיף דעת השו"ע הרב (סימן רס"ז סעיף י"ט, במוסגר) שכ"ס המלוכש על האדם הוי טלטול בגופו, ואין בו איסור טלטול כלל, דהוי טלטול כלאחר יד, דמותר אפילו לצורך דבר המוקצה, אמנם יש חולקים דטלטול בגופו כפי שדרך לטלטלו, לא מקרי טלטול כלאחר יד ואסור].

[עוד כמה פרטי דינים בזה יתבאר בעזה"ש בהמשך המאמר בשבוע הבא].

”סי ליגט אויף יעדן איינעם א חוב צו לערנען יעדן טאג בקביעות א שעה שלימה, מסודר דיג מיט א חברותא צו א שיעור אדער א חבורה, חוק ולא יעבור!”

דברי רבינו של"ם א בהאיפת קודש השבוע לגבי שיעורי תורה בבית שמש

יריד סבילת התורה

לכלל תושבי בית שמש

יתקיים א"ה **ביום הראשון ער"ה תמוז** הבע"ט

שבו יתנו ההזדמנות לכל אחד ואחד לקבל משאלותיו וכן בסידור חברותא וכן בשיבוץ בשיעור או חבורה לדיג התחלת מוסכת 'סנהדרין' בסדר הש"ס 'עמוד היום' ובכח מכתי התורה

וכן יתשיכו בע"ה בהשלת היריד לכלל אג"ש **בירושלים** בהתאמת חברותא והקמת שיעורים וחבורות

בני **חריש, טבריה וברמת שלמה** יתקיים א"ה היריד **ביום א' ו' תמוז** הבע"ט כפי שיפורסם